

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. sausio 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 2004/38/EB — 28 straipsnio 3 dalies a punktas — Apsauga nuo išsiuntimo iš šalies — Dešimties metų laikotarpio skaičiavimo tvarka — Atsižvelgimas į įkalinimo laikotarpius“

Byloje C-400/12

dėl *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), London* (Jungtinė Karalystė), 2012 m. rugpjūčio 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. rugpjūčio 31 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Secretary of State for the Home Department

prieš

M. G.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot ir A. Arabadjiev,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. birželio 20 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- G., atstovaujamos QC R. Drabble, baristerio L. Hirst ir E. Sibley,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos A. Robinson, padedamo baristerio R. Palmer,
- Estijos vyriausybės, atstovaujamos M. Linntam ir N. Grünberg,
- Airijos, atstovaujamos E. Creedon, padedamos baristerio D. Conlan Smyth,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir M. Szpunar,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir C. Tufvesson,

* Proceso kalba: anglų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; klaidų ištaisymai OL L 229, 2004 m., p. 35 ir OL L 197, 2005 m., p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46; klaidų ištaisymas OL L 274, 2009 10 10, p. 47), 28 straipsnio 3 dalies a punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant *Secretary of State for the Home Department* (vidaus reikalų ministras, toliau – *Secretary of State*) ir G. ginčą dėl šio ministro sprendimo išsiųsti ją iš Jungtinės Karalystės teritorijos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagal Direktyvos 2004/38 23 ir 24 konstatuojamąsias dalis:
  - „23) [Europos] Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių išsiuntimas iš šalies dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių yra priemonė, galinti rimtai pakenkti asmenims, kurie, pasinaudodami jiems Sutarties suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis, galutinai integravosi priimančiojoje valstybėje narėje. Todėl tokių priemonių taikymo sritis turėtų būti apribota pagal proporcingumo principą, kad būtų atsižvelgta į susijusių [atitinkamų] asmenų integracijos laipsnį, jų gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje trukmę, jų amžių, sveikatos būklę, šeimyninę [šeiminę] bei ekonominę padėtį ir sąsajas su jų kilmės šalimi.
  - 24) Taigi, kuo didesnis Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių integracijos laipsnis priimančiojoje valstybėje narėje, tuo didesnė turėtų būti apsauga nuo išsiuntimo iš šalies. Išsiuntimo iš šalies priemonė prieš Sąjungos piliečius, kurie priimančiosios valstybės narės teritorijoje gyveno daug metų, ypač, jei jie gimė ir visą gyvenimą gyveno joje, turėtų būti taikoma tik išskirtinėmis aplinkybėmis, kai yra neginčijamų [imperatyvių] visuomenės saugumo priežasčių. Be to, tokios išskirtinės aplinkybės turėtų būti taikomos ir nepilnamečių išsiuntimo iš šalies priemonei, siekiant apsaugoti jų ryšius su šeima pagal 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų [v]aiko teisių konvenciją.“
- 4 Direktyvos 2004/38 2 straipsnyje „Apibrėžimai“ nurodyta:
  - „Šioje direktyvoje:
    1. „Sąjungos pilietis“ – tai bet kuris asmuo, turintis valstybės narės pilietybę;
    2. „šeimos narys“ – tai:
      - a) sutuoktinis;

<...>

3. „priimančioji valstybė narė“ – tai valstybė narė, į kurią atvyksta Sąjungos pilietis, pasinaudodamas savo laisvo judėjimo ir gyvenimo [šalyje] teise.“

5 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Naudos gavėjai“ nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje [2 straipsnio 2 dalyje] apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų.

<...>“

6 Minėtos direktyvos III skyrius „Teisė gyventi šalyje“ apima 6–15 straipsnius. 6 straipsnyje įtvirtinta „teisė gyventi šalyje iki trijų mėnesių“. 7 straipsnyje numatyta teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius, jeigu tenkinamos tam tikros sąlygos.

7 Tos pačios direktyvos IV skyriaus „Nuolatinio gyvenimo šalyje teisė“ 16 straipsnyje „Bendra taisyklė Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams“ numatyta:

„1. Sąjungos piliečiai, kurie priimančiojoje valstybėje narėje legaliai gyveno ištisinį penkerių metų laikotarpį, turi nuolatinio gyvenimo joje teisę. Šiai teisei netaikomi III skyriuje numatyti reikalavimai.

2. Šio straipsnio 1 dalis taip pat taikoma šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai ir legaliai gyveno priimančiojoje valstybėje narėje su Sąjungos piliečiu ištisinį penkerių metų laikotarpį.

3. Gyvenimo šalyje tęstinumas nenutrūksta dėl trumpalaikių išvykų, ne ilgesnių kaip šeši mėnesiai per metus, arba ilgesnių išvykų, susijusių su privalomąja karine tarnyba, ar vienos ne ilgesnės kaip 12 mėnesių iš eilės išvykos dėl svarbių priežasčių, pvz., nėštumo ir gimdymo, sunkios ligos, studijų ar profesinio parengimo, arba paskyrimo į kitą valstybę narę arba trečiąją šalį.

4. Įgyta nuolatinio gyvenimo šalyje teisė gali būti prarasta tik išvykus iš priimančiosios valstybės narės ilgesniam kaip dveji metai iš eilės laikotarpiui.“

8 Direktyvos 2004/38 VI skyriaus „Teisės įvažiuoti į šalį ir teisės gyventi šalyje apribojimas dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos], visuomenės saugumo ir sveikatos apsaugos priežasčių“ 27 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Laikydamosi šio skyriaus nuostatų valstybės narės gali apriboti Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių, neatsižvelgiant į pilietybę, judėjimo ir gyvenimo šalyje laisvę dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos], visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių. Šiomis priežastimis nesinaudojama ekonominėms reikmėms patenkinti.

2. Priemonės, kurių imtasi dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių, turi atitikti proporcingumo principą ir turi būti grindžiamos vien tik atitinkamo asmens elgesiu. Buvę kriminaliniai nusikaltimai [apkaltinamieji nuosprendžiai] patys savaime negali būti tokių priemonių ėmimosi priežastis.

Atitinkamo asmens elgesys turi kelti tikrą ir pakankamai rimtą pavojų, kenkiantį vienam iš pagrindinių visuomenės interesų. Pateisinimai, kurie yra nesusiję su atvejo aplinkybėmis arba grindžiami bendrosios prevencijos sumetimais, nėra priimtini.

3. Siekdama tikrai nustatyti, ar atitinkamas asmuo kelia pavojų valstybinei politikai [viešajai tvarkai] ar visuomenės saugumui, išduodama registracijos sertifikatą arba, jei registravimo sistemos nėra, n[e] vėliau kaip per tris mėnesius nuo atitinkamo asmens atvykimo į jos teritoriją ar nuo jo pranešimo apie buvimą jos teritorijoje, kaip numatyta 5 straipsnio 5 dalyje, arba išduodama leidimo gyventi šalyje kortelę priimančioji valstybė narė, jei jai tai atrodo svarbu, gali pareikalauti [iš] kilmės valstybės narės ir, jei prireiktų, [iš] kitų valstybių narių pateikti informaciją apie bet kokius galimus įrašus apie atitinkamą asmenį policijos registruose. Tokie paklausimai nedaromi nuolat. Paklaustoji valstybė narė turi atsakyti per du mėnesius.
4. Pasą ar tapatybės kortelę išdavusi valstybė narė turi leisti dokumento turėtojui, kuris buvo išsiųstas iš kitos valstybės narės dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos], visuomenės saugumo ar sveikatos priežasčių, grįžti į jos teritoriją be jokių formalumų, net jei dokumentas nebegalioja arba turėtojo pilietybė ginčytina.“
- 9 Šios direktyvos 28 straipsnyje „Apsauga nuo išsiuntimo iš šalies“, kuris taip pat įtvirtintas VI skyriuje, numatyta:
- „1. Prieš priimdama sprendimą dėl išsiuntimo iš šalies dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių, priimančioji valstybė narė turi atsižvelgti į tai, kiek ilgai atitinkamas asmuo gyveno jos teritorijoje, į jo amžių, sveikatos būklę, šeimyninę ir ekonominę padėtį, socialinę ir kultūrinę integraciją priimančiojoje valstybėje narėje ir jo sąsajas su kilmės šalimi.
2. Priimančioji valstybė narė negali priimti išsiuntimo iš šalies sprendimo prieš Sąjungos piliečius ar jų šeimos narius, neatsižvelgiant į pilietybę, kurie turi nuolatinio gyvenimo jos teritorijoje teisę, išskyrus rimtas valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežastis.
3. Sprendimo išsiųsti iš šalies negalima priimti prieš Sąjungos piliečius, išskyrus sprendimus, pagrįstus būtinomis [imperatyviomis] visuomenės apsaugos pagal valstybių narių apibrėžimą, priežastimis, jei jie:
- a) gyveno priimančiojoje valstybėje narėje pastaruosius 10 metų arba
- b) yra nepilnamečiai, išskyrus atvejus, kai išsiuntimas iš šalies labiausiai atitinka vaiko interesus, numatytus 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų [v]aiko teisių [k]onvencijoje.“

Jungtinės Karalystės teisė

- 10 Į Jungtinės Karalystės teisę Direktyvos 2004/38 nuostatos buvo perkeltos 2006 m. Imigracijos (Europos ekonominė erdvė) nuostatais (*Immigration (European Economic Area) Regulations 2006*).
- 11 Šių nuostatų 21 straipsniu „Sprendimai, priimami dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių“ užtikrintas šios direktyvos 27 ir 28 straipsnių perkėlimas.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 G. yra Portugalijos pilietė. 1998 m. balandžio 12 d. ji su savo sutuoktiniu, taip pat Portugalijos piliečiu, atvyko į Jungtinę Karalystę. Laikotarpiu nuo 1998 m. gegužės mėn. iki 1999 m. kovo mėn. G. dirbo. Ji nustojo dirbti 1999 m. kovo mėn., nes laukėsi pirmojo vaiko, šis gimė tą pačių metų birželio mėn. 2001–2004 metais G. ir jos sutuoktinis susilaukė kitų dviejų vaikų. Kol ji nedirbo ir iki to momento, kai pora nustojo kartu gyventi, t. y. 2006 m. gruodžio mėn., G. finansiškai išlaikė jos sutuoktinis. Nors jie nustojo gyventi kartu, santuokos nenutraukė.

- 13 2008 m. balandžio mėn. G. vaikai buvo patikėti kitai šeimai po to, kai gydymo įstaigos atstovai savo ataskaitoje konstatavo, kad vieno iš jų sužalojimai nebuvo netyčiniai. 2008 m. lapkričio 21 d. šeimos bylų teismo teisėjas konstatavo, kad G. sužalojo vieną iš savo vaikų. Ji buvo pripažinta kalta dėl vieno kaltinamojo akto punkto, susijusio su smurtavimu, ir trijų kaltinamojo akto punktų, susijusių su asmens iki 16 metų sumušimu ir sužalojimu, o 2009 m. rugpjūčio 27 d. jai paskirta 21 mėnesio laisvės atėmimo bausmė.
- 14 Priėmus apkaltinamąjį nuosprendį dėl G., vaikų globos teisės buvo suteiktos jos sutuoktiniui. Nors G. ir buvo kalėjime, jai buvo leista bendrauti su vaikais viešoje vietoje, prižiūrimai kitų asmenų. Tačiau 2010 m. balandžio mėn. vietos valdžios institucijos nutraukė šį bendravimą, o rugpjūčio mėn. jos kreipėsi su prašymu šią teisę sustabdyti. 2011 m. liepos 5 d. šeimos bylų teismo teisėjas nusprendė, kad priešžiūra ir toliau būtina, ir apribojo bendravimą, leisdamas bendrauti netiesiogiai, taip pat uždraudė tam tikrus veiksmus; jis nurodė, kad G. dar turėjo įrodyti, kad gali gyventi stabiliai ir nevertodama narkotikų.
- 15 2010 m. gegužės 11 d., dar būdama kalėjime, G. pateikė prašymą dėl leidimo nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje išdavimo. 2010 m. liepos 8 d. *Secretary of State* šį prašymą atmetė ir, vadovaudamasis 2006 m. Imigracijos (Europos ekonominė erdvė) nuostatų 21 straipsniu, nurodė išsiųsti G. iš šalies dėl viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo priežasčių.
- 16 Nors 2010 m. liepos 11 d. G. baigė atlikti savo laisvės atėmimo bausmę, ji vis dar buvo įkalinimo įstaigoje, kai *Secretary of State* priėmė sprendimą ją išsiųsti iš šalies. Tame sprendime *Secretary of State* pripažino, pirma, kad Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta didesnė apsauga nuo išsiuntimo pagrįsta piliečio integracija priimančiojoje valstybėje narėje, tačiau tokia integracija neįmanoma jam būnant kalėjime. Antra, jis nusprendė, kad G. negalėjo pasinaudoti ir vidutinio dydžio apsauga, nes, viena vertus, ji neįrodė, kad įgijo nuolatinio gyvenimo šalyje teisę, o, kita vertus, bet kuriuo atveju buvo rimtų viešosios tvarkos ir saugumo priežasčių ją išsiųsti. Trečia, *Secretary of State* konstatavo, kad G. negalėjo pasinaudoti ir paprasta apsauga nuo išsiuntimo.
- 17 G. padavė skundą *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)*. Šis 2011 m. sausio 10 d. šį skundą patenkino, atsižvelgdamas į tai, kad prieš priimant sprendimą dėl G. išsiuntimo iš šalies Jungtinėje Karalystėje ji buvo išgyvenusi daugiau nei dešimt metų ir kad *Secretary of State* nepavyko įrodyti, jog egzistavo imperatyvios visuomenės saugumo priežastys. Tačiau, negavęs įrodymų, jog G. vyras dirbo kaip darbuotojas ar kitaip naudojosi Sutarties dėl ESV suteikiamomis teisėmis, *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* konstatavo, kad ji neįrodė, jog įgijo nuolatinio gyvenimo šalyje teisę pagal Direktyvą 2004/38.
- 18 *Secretary of State* dėl *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* sprendimo padavė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teismui. Šis teismas sprendimu (apie jį pranešta 2011 m. rugpjūčio 13 d.) panaikino *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* sprendimą dėl to, kad šis prieštaravo nacionalinių teismų praktikai.
- 19 Vykstant procesui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme *Secretary of State* pripažino, kad 2003 m. gegužės mėn. G. įgijo nuolatinio gyvenimo šalyje teisę, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2004/38, ir vėliau jos neprarado. Pagrindinės bylos šalių nuomonės vis dėlto skiriasi dėl to, kaip turėtų būti skaičiuojamas Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytas dešimties metų laikotarpis, taip pat ką nagrinėjamu atveju reikėtų laikyti šios direktyvos 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytomis rimtomis viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežastimis.
- 20 Vykstant procesams *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, G. sutuoktiniui persikrausčius gyventi į Mančesterį (Jungtinė Karalystė), teismo procesai, susiję su šeimos klausimais, buvo nutraukti 2011 m. rugsėjo mėn. G. liko įkalinama iki 2012 m. kovo 20 d.

21 Šiomis aplinkybėmis *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)*, London, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar dėl Sąjungos piliečio įkalinimo, priėmus dėl jo apkaltinamąjį nuosprendį, pertraukiamas gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje laikotarpis, kurio reikalaujama, kad šis asmuo galėtų pasinaudoti didžiausia apsauga nuo išsiuntimo iš šalies, suteikiama pagal Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktą, arba kaip nors kitaip užkertamas kelias šiam asmeniui remtis tokia apsauga?
2. Ar [Direktyvos 2004/38] 28 straipsnio 3 dalies a punkte daroma nuoroda į „pastaruosius dešimt metų“ reiškia, kad gyvenimas šalyje turi būti nepertraukiamas tam, kad Sąjungos pilietis galėtų pasinaudoti didžiausia apsauga nuo išsiuntimo iš šalies?
3. Ar pagal [šio] 28 straipsnio 3 dalies a punktą reikalaujamas dešimties metų laikotarpis, kuriuo Sąjungos pilietis turi būti gyvenęs priimančiojoje valstybėje narėje, skaičiuojamas:
  - a) atgaline tvarka nuo sprendimo išsiųsti iš šalies priėmimo ar
  - b) į priekį nuo šio Sąjungos piliečio gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje pradžios?
4. Jeigu atsakymas į [trečiojo klausimo a punktą] būtų toks, kad dešimties metų laikotarpį reikia skaičiuoti atgaline tvarka, ar situacija būtų skirtinga, jei asmuo iki tokio įkalinimo šalyje išgyveno dešimt metų?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 22 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos būtina išnagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, pirma, ar 28 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytas dešimties metų laikotarpis turi būti skaičiuojamas atgaline tvarka nuo sprendimo išsiųsti atitinkamą asmenį iš šalies priėmimo datos, ar, atvirkščiai, – nuo šio asmens apsigyvenimo šalyje pradžios, ir, antra, ar šis laikotarpis turi būti nepertraukiamas.
- 23 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę konstatuoti, kad, nors visiškai teisinga, kad Direktyvos 2004/38 23 ir 24 konstatuojamosiose dalyse numatyta ypatinga asmenų, kurie galutinai integravosi priimančiojoje valstybėje narėje, apsauga, be kita ko, jeigu jie joje gimė ir gyveno visą gyvenimą, atsižvelgiant į šios direktyvos 28 straipsnio 3 dalies formuluotę lemiamas kriterijus yra klausimas, ar Sąjungos pilietis gyveno šioje valstybėje narėje pastaruosius dešimt metų prieš priimant sprendimą dėl išsiuntimo iš šalies (2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, Rink. p. I-11979, 31 punktas).
- 24 Vadinasi, kitaip nei laikotarpis, kurio reikalaujama siekiant įgyti nuolatinio gyvenimo šalyje teisę ir kuris prasideda atitinkamam asmeniui teisėtai apsigyvenus priimančiojoje valstybėje narėje, dešimties metų gyvenimo šalyje laikotarpis, kurio reikalaujama siekiant užtikrinti Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatytą didesnę apsaugą, nuo sprendimo išsiųsti šį asmenį iš šalies priėmimo datos turi būti skaičiuojamas atgaline tvarka.
- 25 Antra, Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktas aiškintinas taip, kad siekiant nustatyti, ar Sąjungos pilietis gyveno priimančiojoje valstybėje narėje pastaruosius dešimt metų prieš priimant sprendimą dėl išsiuntimo iš šalies, o tai yra lemiamas šia nuostata užtikrinamos didesnės apsaugos pripažinimo kriterijus, būtina atsižvelgti į visas kiekvienu

konkrečiu atveju reikšmingas aplinkybės, be kita ko, į kiekvieno suinteresuotojo asmens išvykimo iš priimančiosios valstybės narės trukmę, į bendrą šių išvykimų trukmę ir jų dažnumą, taip pat į priežastis, dėl kurių suinteresuotasis asmuo išvyko iš šios valstybės narės ir kurios gali parodyti, ar šie išvykimai reiškia, kad jo asmeninių, šeiminių ar profesinių interesų centras persikėlė į kitą valstybę (minėto Sprendimo *Tsakouridis* 38 punktą).

- 26 Tokiu atsakymu siekta atsakyti į klausimą, kiek išvykimai iš priimančiosios valstybės narės teritorijos per Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytą laikotarpį užkerta atitinkamam asmeniui kelią pasinaudoti šioje nuostatoje numatyta didesne apsauga, o jis grįstas anksčiau padaryta išvada, jog šioje nuostatoje nenurodytos aplinkybės, kurios gali nutraukti dešimties metų buvimo šalyje laikotarpį, kai siekiama įgyti šioje nuostatoje numatytą teisę į minėtą apsaugą nuo išsiuntimo iš šalies (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Tsakouridis* 22 ir 29 punktus).
- 27 Atsižvelgiant į tai, lemiamas Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatytos didesnės apsaugos suteikimo kriterijus yra tas, kad atitinkamas asmuo gyveno priimančiojoje valstybėje narėje pastaruosius dešimt metų prieš priimančią sprendimą dėl išsiuntimo iš šalies ir kad išvykimai iš šios valstybės teritorijos gali turėti įtakos suteikiant tokią apsaugą, reikia pripažinti, kad šioje nuostatoje numatytas gyvenimo šalyje laikotarpis iš esmės turi būti nepertraukiamas.
- 28 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje nurodytas dešimties metų laikotarpis turi būti iš esmės nepertraukiamas ir skaičiuojamas atgaline tvarka nuo sprendimo išsiųsti atitinkamą asmenį iš šalies priėmimo datos.

Dėl pirmojo ir ketvirtojo klausimų

- 29 Pirmuoju ir ketvirtuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad atitinkamo asmens įkalinimo laikotarpis gali nutraukti gyvenimo šalyje tęstinumą, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, ir gali turėti įtakos sprendžiant dėl didesnės apsaugos užtikrinimo, net kai iki įkalinimo šis asmuo dešimt metų gyveno priimančiojoje valstybėje narėje.
- 30 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyva 2004/38 įtvirtinta apsaugos nuo išsiuntimo priemonių sistema grindžiama atitinkamų asmenų integracijos priimančiojoje valstybėje narėje laipsniu, todėl kuo didesnis Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių integracijos laipsnis priimančiojoje valstybėje narėje, tuo didesnė turėtų būti jų apsauga nuo išsiuntimo iš šalies, atsižvelgiant į tai, kad šis išsiuntimas gali labai pakenkti asmenims, kurie, naudodamiesi jiems Sutarties dėl ESV suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis, galutinai integrovosi priimančiojoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Tsakouridis* 24 ir 25 punktus).
- 31 Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę, aiškindamas Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 2 dalį, pareikšti, kad, jeigu nacionalinis teismas paskyrė laisvės atėmimo bausmę neatidedant jos vykdymo, tai rodo, kad atitinkamas asmuo nepaisė priimančiosios valstybės narės visuomenės puoselėjamų vertybių, ginamų pagal tos valstybės baudžiamąją teisę, todėl atsižvelgimas į įkalinimo laikotarpius, kai Sąjungos piliečio šeimos nariai, kurie nėra valstybės narės piliečiai, siekia įgyti nuolatinio gyvenimo šalyje teisę, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 2 dalį, akivaizdžiai prieštarautų šia direktyva siekiamam tikslui numatant tokią teisę (2014 m. sausio 16 d. Sprendimo *Onuekwere*, C-378/12, 26 punktą).

- 32 Kadangi atitinkamų asmenų integracijos laipsnis iš esmės yra nuolatinio gyvenimo šalyje teisės ir apsaugos nuo Direktyvoje 2004/38 numatytų išsiuntimo priemonių sistemos pagrindas, argumentai, kuriais pateisinamas neatsižvelgimas į įkalinimo laikotarpius, kai prašoma suteikti nuolatinio gyvenimo šalyje teisę, arba argumentai, kad, kai siekiama įgyti tokią teisę, šie laikotarpiai nutraukia gyvenimo šalyje tęstinumą, taip pat taikytini aiškinant šios direktyvos 28 straipsnio 3 dalies a punktą.
- 33 Darytina išvada, kad negalima atsižvelgti į įkalinimo laikotarpius, kai siekiama užtikrinti Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatytą didesnę apsaugą, ir šie laikotarpiai iš esmės nutraukia gyvenimo šalyje tęstinumą, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą.
- 34 Dėl gyvenimo šalyje tęstinumo šio sprendimo 29 punkte buvo priminta, kad dešimties metų gyvenimo šalyje laikotarpis, kurio reikalaujama tam, kad būtų užtikrinta Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta didesnė apsauga, iš esmės turi būti nepertraukiamas.
- 35 Kalbant apie klausimą, kiek išvykimai iš priimančios valstybės narės teritorijos per dešimties metų laikotarpį iki priimančio sprendimo išsiųsti suinteresuotąjį asmenį iš šalies užkerta jam kelią pasinaudoti didesne apsauga, reikia kiekvienu atveju bendrai įvertinti suinteresuotojo asmens situaciją konkrečiu momentu, kai iškyla klausimas dėl išsiuntimo (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Tsakouridis* 32 punktą).
- 36 Taigi, kadangi įkalinimo laikotarpiai iš esmės nutraukia gyvenimo šalyje tęstinumą, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktą, nacionalinės institucijos, atsakingos už Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies taikymą, gali atsižvelgti į juos, taip pat į kitus veiksnius, atspindinčius nagrinėjant kiekvieną konkretų atvejį reikšmingų aspektų visumą, atlikdamos reikalaujamą bendrą vertinimą, siekdamos nustatyti, ar prieš tai su priimančiąja valstybe nare užmegzti integraciniai ryšiai buvo nutraukti, o nuo to priklauso, ar bus užtikrinta šioje nuostatoje numatyta didesnė apsauga (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Tsakouridis* 34 punktą).
- 37 Galiausiai, kalbant apie aplinkybės, jog atitinkamas asmuo dešimt metų iki jo įkalinimo gyveno priimančiojoje valstybėje narėje, įtaką, reikia priminti, kad, nors dešimties metų laikotarpis, kurio reikalaujama, kad būtų užtikrinta Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta didesnė apsauga, kaip buvo priminta šio sprendimo 24 ir 25 punktuose, turi būti skaičiuojamas atgaline tvarka nuo sprendimo išsiųsti šį asmenį iš šalies priėmimo datos, nes pagal šią nuostatą atliktinas skaičiavimas skiriasi nuo to, kuris atliekamas suteikiant nuolatinio gyvenimo šalyje teisę, į tokią aplinkybę gali būti atsižvelgiama atliekant pirmesniame punkte nurodytą bendrą vertinimą.
- 38 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad atitinkamo asmens įkalinimo laikotarpis iš esmės gali nutraukti gyvenimo šalyje tęstinumą, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, ir gali turėti įtakos sprendžiant dėl jame numatytos didesnės apsaugos užtikrinimo, net kai iki įkalinimo šis asmuo dešimt metų gyveno priimančiojoje valstybėje narėje. Tačiau į aplinkybę, kad iki įkalinimo šis asmuo dešimt metų gyveno priimančiojoje valstybėje narėje, gali būti atsižvelgiama atliekant bendrą vertinimą, kurio reikalaujama siekiant nustatyti, ar prieš tai su priimančiąja valstybe nare užmegzti integraciniai ryšiai buvo nutraukti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 28 straipsnio 3 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip: šioje nuostatoje nurodytas dešimties metų laikotarpis turi būti iš esmės nepertraukiamas ir skaičiuojamas atgaline tvarka nuo sprendimo išsiųsti atitinkamą asmenį iš šalies priėmimo datos.
2. Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad atitinkamo asmens įkalinimo laikotarpis iš esmės gali nutraukti gyvenimo šalyje tęstinumą, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, ir gali turėti įtakos sprendžiant dėl jame numatytos didesnės apsaugos užtikrinimo, net kai iki įkalinimo šis asmuo dešimt metų gyveno priimančiojoje valstybėje narėje. Tačiau į aplinkybę, kad iki įkalinimo šis asmuo dešimt metų gyveno priimančiojoje valstybėje narėje, gali būti atsižvelgiama atliekant bendrą vertinimą, kurio reikalaujama siekiant nustatyti, ar prieš tai su priimančiąja valstybe nare užmegzti integraciniai ryšiai buvo nutraukti.

Parašai.